

Nr 124.

Av herr **Henrikson m. fl.**, om efterskänkande av viss del utav ett för upprensning och uppgrävning av Lillån m. m. beviljat lån ur odlingslånefonden.

Den 4 juli 1919 beviljade Kungl. Maj:t i och för upprensning och uppgrävning av Lillån och tillstötande vattendrag för torrläggning av mark till Gällared, Skälstorp, Norrmanstorp, Gallagärde, Bråtagärde, Linnesås, Skog och Norrskog i Gällareds socken av Hallands län, dels ett lån av 13,580 kronor från odlingslånefonden och dels ett bidrag av 7,620 kronor från allmänna avdikningsanslaget, varjämte Kungl. Maj:t tillika fastställde plan för företaget. Kostnaden för vattenledningsarbetena beräknades vid syneförrättningen till 23,400 kronor, förrättnings- och utredningskostnaderna belöpte sig till 1,095 kronor 73 öre.

Under arbetets gång stego emellertid arbetskostnaderna väsentligt, främst på grund av ökat dagsverkspris, varföre framställning gjordes om förhöjt lån och statsbidrag. Vattenledningskostnaderna beräknades nu (januari 1921) av den statens lantbruksingenjör som förrättade laga synen och haft överseende över företagets utförande, till 37,440 kronor. Han tillstyrkte också ytterligare såväl lån som anslag, men lantbruksstyrelsen nedsatte kostnadsberäkningarna till 32,700 kronor samt avstyrkte nytt anslag och följden blev, att företaget den 13 oktober 1921 endast beviljades nytt lån från odlingslånefonden å 6,420 kronor, vilket var något lägre än det av lantbruksingenjören, vid sidan av nytt statsbidrag tillstyrkta lånebeloppet.

(Sedermera utökades själva odlingsföretaget till att även omfatta tvenne boställen och i samband därmed beviljades på den belöpande andelen i företaget den 2 augusti 1923 dels ett lån å 4,360 kronor från odlingslånefonden och dels ett statsbidrag å 1,660 kronor från allmänna avdikningsanslaget).

Vattenledningsföretaget blev den 1 november 1924 slutavsynat av statens lantbruksingenjör och befanns därvid vara utfört i full överensstämmelse med den fastställda arbetsplanen. (Odlingsarbetet skall enligt kontrakt med lantbruksstyrelsen vara fullbordat senast den 1 september 1928).

Den verkliga kostnaden för det sålunda fullbordade vattenledningsföretaget, (inbegripet förrättnings- och utredningskostnad) uppgår enligt det i närslutna bilaga lämnade intyget till 38,430 kronor 49 öre, vilket överstiger lantbruksstyrelsens beräkning med 4,634 kronor 76 öre. Och dock är det endast tack vare betydande uppoffringar av de enskilda delägarna för att begränsa de gemensamma kostnaderna, som dessa stannat vid det nämnda

beloppet. Så hava de vid synen gratis upplåtit all den jord som skulle tagas i anspråk för åns utvidgning och rätning, vilken på flera sträckor skedde med helt ny kanal. Vid synen beslöts att den mark, som skulle täckas av kanalvallarna, skulle efter vissa grunder betalas av företaget, men för att inbespara såväl detta som för ändamålet erforderliga mättings- och synekostnader, överenskommo delägarna efteråt att avstå från denna ersättning med undantag av ett mindre belopp till de mest behövande.

Delägarna i företaget, som äro jordbrukare i små ekonomiska omständigheter, har genom den utveckling, saken tagit på grund av från början oberäkneligt höga kostnader för torrlägningsföretagets genomförande samt uteblivet förhöjt statsbidrag kommit i en mycket prekär situation, som gör det synnerligen svårt för dem att amortera de erhållna odlingslånen och för flertalet av dem kan medföra ekonomisk ruin. Vi åberopa i detta sammanhang ånyo bilagan till vår motion.

Det vore därföre önskvärt, om riksdagen kunde i någon form och i behövlig grad bispringa dessa jordbrukare, som utan eget förvållande råkat i svårigheter genom ett företag, vars tillkomst uppmuntrats av statmakterna och som kunnat utföras endast tack vare stor uppoffring från delägarnas sida. En lämplig utväg synes oss vara, att riksdagen efterskänkte större delen — t. ex. 5,000 kronor — av det lån från odlingslånefonden, som beviljades den 13 oktober 1921. Åtminstone i ett föregående liknande fall har riksdagen (1921) förfarit på samma sätt.

På grund av vad som sålunda anförts, få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte medgiva att intressenterna i ett företag, avseende Lillåns och tillstötande vattendrag för torrläggning av mark till Gällared, Skälstorp, Norrmanstorp, Gallagärde, Bråtagärde, Linnesås, Skog och Norrskog i Gällareds socken av Hallands län, må befrias från erläggande av 5,000 kronor av ett den 13 oktober 1921 för företaget beviljat lån ur odlingslånefonden jämte å samma del av lånet belöpande ränta.

Stockholm den 19 januari 1927.

A. Henrikson.

Axel Lindqvist.

Carl Larson.

Nils Johansson.

Anders Andersson.

Charly A. Fager.

Bilaga.

Sedan år 1917 och 1918 förrättats laga syn enligt lag om dikning m. m. av den 29 juni 1879 för uppgrävning av Lillån och dess tillflöden för torrläggning av vattensjuka marker, tillhörande Gällareds by m. fl. hemman i Gällareds socken, och detta företag numera blivit slutfört, hava undertecknade på delägarnas begäran genomgått företagets granskade och godkända räkenskaper och därvid funnit, att verkliga kostnaderna för företagets utförande uppgått till trettioåttatusenfyrahundratrettio kronor 49 öre, vilket härmed intygas.

Ävenså få vi på heder och samvete intyga, att deltagarnas årliga amortering av härtill erhållna lån måste i allmänhet överstiga deras bärighet och med sannolikhet en del av dem därigenom ruineras, synnerligast som kommunalskatten i kommunen för närvarande utgår med elva kronor (11:—) och till följd av oss ålagd prästgårdsbyggnad, ävensom byggnad för ålderdomshem och skolhus ofördröjligen kommer att stiga till betydligt högre belopp.

Gällared den 5 januari 1927.

Karl August Johansson.

f. d. nämndeman.

Joh. A. Bresell.

Skiftesgodeman & ordf. i pensionsnämnd.

P. V. Trané.

Ordf. i Gällareds komm.-stämma & nämnd.

Stationsföreståndare.